

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 308

van **BART VAN HULLE**

datum: 2 juni 2021

aan **BART SOMERS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

Gemeentegrensoverschrijdende kerkfabrieken - Beheer

Geloofsgemeenschappen en dan specifiek de rooms-katholieke erediensten zijn historisch gegroeid en georganiseerd in parochies. Voor de onroerende goederen die verband houden met de eredienst of met de huisvesting van de pastoor gebeurt het beheer door kerkbesturen. Omdat de parochiegrenzen niet altijd samenvallen met de gemeentegrenzen is er voor de gevallen waar de parochies (en de eraan gerelateerde kerkbesturen) zich uitstrekken over het grondgebied van twee of soms meer gemeenten, voorzien in een systeem van gedeelde financiering. Eventuele investeringskosten of tekorten worden via een vaststaande sleutel verdeeld. Deze sleutel werd berekend op basis van het aantal parochianen dat in elk van de betrokken gemeenten woonde. Vanuit een aantal gemeenten wordt deze werkwijze steeds meer in vraag gesteld, bijvoorbeeld omdat de cijfers die aanleiding gaven tot de verdeelsleutel niet meer actueel zijn, omdat de betrokkenheid van de gemeente met het minste aandeel minder groot is wat betreft aanstuurmogelijkheden en overleg,

1. Hoeveel erkende kerkbesturen zijn er momenteel in Vlaanderen? Graag een overzicht per provincie en per gemeente.
2. Kan de minister een overzicht bezorgen van het aantal gemeentegrensoverschrijdende kerkbesturen? Graag een overzicht per provincie en per gemeente.
3. Graag een overzicht per gemeentegrensoverschrijdend kerkbestuur van de verdeelsleutels die gehanteerd worden? Op basis van welke parameters werden deze verdeelsleutels vastgelegd? Wanneer vond voor elk van de kerkbesturen de laatste actualisering plaats?
4. Op basis van artikel 52/1 van het Eredienstendecreet wordt bij een gemeentegrensoverschrijdende kerkfabriek een financiële tegemoetkoming verwacht van zowel de hoofdgemeente (die het algemeen toezicht uitoefent) als van alle andere betrokken gemeenten. De hoofdgemeente moet de andere gemeenten (bijgemeenten) op basis van artikel 33 van het Eredienstendecreet betrekken in het overleg. De hoofdgemeente is echter niet verplicht om concreet gevolg te geven aan de opmerkingen van de bijgemeenten.

Hoe verloopt zo'n overleg meestal? Bestaat er een procedure die moet worden gevolgd? Zijn er bij de minister al situaties bekend waarin de bijgemeenten niet (tijdig) betrokken werden bij dat overleg? Heeft hij zicht op het aantal klachten die in dat kader werden ingediend bij de provinciegouverneur? Hoe evalueert hij deze procedure?

5. Kan de minister een overzicht bezorgen van besturen van de eredienst waarvan het gemeentegrensoverschrijdende werkgebied is weggefallen sinds 1 januari 2018? Graag met vermelding van de reden en de aanleiding.
6. Hoe verhouden de gebiedsomschrijvingen van de geloofsgemeenschappen zich tegenover de grenzen van de referentieregio's en de gemeenten? Passen die gebiedsomschrijvingen m.a.w. binnen de grenzen van de referentieregio's en de gemeenten? Is hier binnen het traject van de referentieregio's iets geregeld of behoort dat tot de uitzonderingen?

BART SOMERS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

ANTWOORD

op vraag nr. 308 van 2 juni 2021

van **BART VAN HULLE**

Ik ga ervan uit dat de vraag specifiek op de Rooms-Katholieke eredienstbesturen gericht is. De cijfergegevens in de bijlagen en de uitleg hierbij gaan dan ook enkel over deze eredienstbesturen.

1. In Vlaanderen zijn er momenteel nog 1588 erkende Rooms-Katholieke eredienstbesturen. Zie bijlage 1 voor het overzicht per provincie en per gemeente.
- 2-3. Bijlage 2 bevat het overzicht van de op dit ogenblik nog actieve gemeentegrensoverschrijdende eredienstbesturen per provincie en per gemeente, evenals de verdeelsleutel die gehanteerd wordt. Als er recent een actualisatie heeft plaatsgevonden, wordt deze vermeld in de bijlage. De verdeelsleutel is niet steeds opgenomen in het erkenningsbesluit. Erkenningsbesluiten van de Rooms-Katholieke erediensten dateren ook nog van voor de periode dat Vlaanderen bevoegd werd. De verdeelsleutel die in bijlage 2 is opgenomen komt grotendeels uit nazicht van de financiële dossiers die bij het Agentschap Binnenlands Bestuur worden ingediend. Ik heb geen informatie over de parameters op basis waarvan deze verdeelsleutels werden vastgelegd.

Er zijn op dit ogenblik (juni 2021) nog 95 actieve Rooms-Katholieke gemeentegrensoverschrijdende eredienstbesturen. Daarnaast zijn er 11 eredienstbesturen (apart vermeld in bijlage 2) waarbij een verdeelsleutel 100% voor de hoofdgemeente en 0% voor de bijgemeente wordt vermeld. Het gemeentegrensoverschrijdend karakter is hier de facto niet meer aanwezig doordat het deel van de gebiedsomschrijving van de parochie op het grondgebied van de bijgemeente verwaarloosbaar is (bijvoorbeeld slechts één of enkele straten).

4. Ik heb er geen zicht op hoe het overleg over de vaststelling van de verdeelsleutel tussen de hoofdgemeente en de andere gemeenten precies verloopt. Er is geen procedure voor voorzien. Dit behoort volledig tot de autonomie van de respectievelijke gemeenten. Het spreekt voor zich dat er over concrete investeringsdossiers wel eens betwistingen kunnen ontstaan tussen gemeenten en dat de provinciegouverneur daarin soms betrokken wordt, maar het is niet evident om een helder onderscheid te maken tussen discussies over de (opportunititeit van de) investering en die over de concrete verdeelsleutel als dusdanig. De meeste discussie worden ook in der minne opgelost, zonder formele escalatie. Sinds mijn aantreden als minister is er enkel in de discussie tussen Maldegem en Eeklo over de geplande investering aan de kerk van Balgerhoeke een formele beroepsprocedure geweest.
5. Bijlage 3 bevat het overzicht van de eredienstbesturen waarvan het gemeentegrensoverschrijdende werkgebied is weggevallen sinds 1 januari 2018. De reden of de aanleiding daartoe is steeds een aanvraag tot gebiedswijziging, meestal in combinatie met een aanvraag tot een samenvoeging en/of tot opheffing van parochies.
6. Bij de Rooms-Katholieke eredienst bestaat de laatste jaren een duidelijke tendens naar samenvoegingen van parochies, waarbij verschillende kleinere parochies worden samengevoegd tot één grote parochie en waarbij ook gestreefd wordt naar het inpassen

van eredienstbesturen binnen de grenzen van 1 gemeente. Deze schaalvergroting is een gevolg van het feit dat er steeds minder priesters zijn om de parochies te bemannen en er ook steeds minder medewerkers en kerkgangers zijn. De kerkgebouwen worden niet meer allemaal optimaal benut, waardoor er voor een aantal gezocht wordt naar een herbestemming ervan. De hervorming van de parochies naar grotere eenheden, via gebiedswijzigingen, samenvoegingen en/of opheffingen, gebeurt op initiatief van de kerkelijke overheid, meer bepaald de bisschoppen bij de Rooms-Katholieke eredienst, en behoort tot de organisatorische autonomie van de eredienst, zoals gewaarborgd door de Grondwet (artikel 19 en 21) en het EVRM (artikel 9). De scheiding van Kerk en Staat garandeert dat elke godsdienst vrij zijn territoriale en bestuurlijke organisatie kan inrichten. De Vlaamse Regering kan zich daar op geen enkele wijze in mengen.

De regiovorming focust op 2 soorten samenwerkingsvormen: de vanuit Vlaanderen opgelegde of gestimuleerde samenwerkingen (o.a. vervoerregio's, eerstelijnszones, IGS-projecten wonen, sociale economie, ...) en de vanuit de lokale besturen geïnitieerde samenwerkingen (DLB). De eredienstbesturen vallen onder geen van beide.

BIJLAGEN

1. [Overzicht erkende Rooms-Katholieke eredienstbesturen](#)
2. [Overzicht gemeentegrensoverschrijdende Rooms-Katholieke eredienstbesturen](#)
3. [Overzicht weggevalen gemeentegrensoverschrijdend werkgebied](#)